

Julius Mařák patří k předním osobnostem české krajinomalby. Je připomínán, občas oceňován, k plnějšímu pochopení jeho díla máme přesto daleko. Hlubšímu porozumění brání rozkolísaná hlediska pro posuzování kvality uměleckých děl i mechanicky přebíraná vývojová klišé. V samém základě těchto 1 obtíží leží ale podivná nechuť zabývat se tím, co dílo sděluje. Namísto úsilí představit dílo na půdorysu jeho vlastních vnitřních pohnutek a směřování, se stále hojně setkáváme jen s povšechnými úvahami o cestě romantismu k realismu, či o možných vztazích k hnutí barbizonskému případně impresionistickému. Aby mohly mít takovéto úvahy váhu, musely by být daleko důkladnější a přesnější. Nezbytným předpokladem je ale vždy důvěrné poznání toho, co míníme porovnávat. Mařákovo dílo mohlo být ve své době chápáno a přijímáno snadněji než je tomu dnes. Případy, kdy kvalitní dílo umí lépe pochopit až doba pozdější, jsou spíše výjimkou než pravidlem. Jakkoli byla doba vnitřně rozporná a nepřehledná, současníci mohli daleko snáze sdílet východiska, ze kterých Mařákova práce vyrůstala. Chápali snadněji ono bezvýhradné zaujetí pro přírodní krásu i přesvědčení o její očištné moci. Sdostatek o tom svědčí těch několik zasvěcených hlasů, které tehdy o Mařákově práci referovaly. Nepochopení a intriky na které si umělec po návratu do Čech stěžoval, nebyly vyvolány uměleckými nebo ideovými spory. Jejich zdrojem bylo jako obvykle domácí politické a zájmové pletichaření.